

ЗІТКНЕННЯ ЕТНОКУЛЬТУРНИХ ПОРТРЕТІВ НАЦІЇ В ОРИГІНАЛІ ТА ПЕРЕКЛАДІ ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ

Поворознюк Роксолана Владиславівна,
*доктор філологічних наук,
доцент кафедри теорії та практики перекладу
з англійської мови
Інституту філології
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
roksol24@i.ua
orcid.org/0000-0003-3418-6651*

У статті розглянуто проблему вербальної репрезентації етнокультурного портрету нації, що виступає одночасно ідейним тлом і створює яскраве індивідуальне оформлення сюжетно-композиційної структури оригінального твору.

Мета статті полягає в зіставленні етнокультурних портретів нації, які реалізують себе через подвійну ідіокультурну адаптацію в українському перекладі роману Стіга Ларссона «Дівчина, що гралася з вогнем», а також відтворення шведських етноспецифічних концептів оригінального тексту засобами англійської та української мов.

Методи. За допомогою зіставного перекладознавчого аналізу з дослідженнями семантичних полів етнокультурних компонентів національного портрету, створеного в оригіналі роману Стіга Ларссона «Дівчина, що гралася з вогнем», а також у його українському (В. Верховеня) й англійському (Реджа Кіланда) перекладах, ми намагалися з'ясувати особливості взаємодії мови та культури народу на формування мовної картини світу етносу. У межах нашого дослідження розглядаються особливості подвійної адаптації під час крос-культурного перекладу, тому що робочими мовами для українського перекладача є англійська й українська, жодна з яких не є мовою оригіналу.

Результати. Ми з'ясували, що найбільші труднощі у перекладі виникають тоді, коли сама ситуація, яка описується в тексті вихідної мови, відсутня у досвіді мовного колективу – носія цільової мови, інакше кажучи, коли у вихідному тексті описуються специфічні для певного народу та країни предмети і явища.

Висновки. У перекладах художніх творів, часто внаслідок системно-структурних незбігів мов або концептуально-предметних обширів реципієнтів, спостерігається розходження етнокультурних портретів нації як на фрагментарному, так і на текстоформуючому рівнях. Іншомовний та іншокультурний реципієнт отримує зовсім інший набір етнокультурних компонентів, покликаних створити його уявлення про ту чи іншу націю. Примітки, описовий переклад та узагальнення, що є особливо доцільними у відтворенні мікролокальних реалій, створюють етнокультурний портрет, зорієнтований на цільового читача.

Ключові слова: портрет нації, етнокультурні компоненти, художній переклад, джерельний текст, цільовий текст.

CLASH OF ETHNOCULTURAL NATION'S PORTRAITS IN THE ORIGINAL AND TRANSLATED VERSIONS OF THE FICTIONAL TEXT

Povorozniuk Roksolana Vladyslavivna,
*Doctor of Philology,
Associate Professor at the Department
of Theory and Practice of Translation from English
Institute of Philology
of Taras Shevchenko National University of Kyiv
roksol24@i.ua
orcid.org/0000-0003-3418-6651*

The article explores the problem of verbal representation of ethnocultural nation's portrait featuring both as a conceptual background and a vibrant individual design of subject-compositional structure of the original text.

The aim of the study is to compare the nation's ethnocultural portraits, realized via double idiocultural adaptation in the Ukrainian translation of S. Larsson's novel "Flickan Som Lekte Med Elden", along with rendering the Swedish ethnospecific concepts of the original text by means of the English and Ukrainian languages.

Methods. By means of the contrastive translation analysis and semantic study of national portrait-building ethnocultural components present in the original novel by S. Larsson "Flickan Som Lekte Med Elden" and in its Ukrainian (by V. Verkhoven) and English (by Reg Keeland) translations we attempted to explore the interdependence of national language and culture and ways of linguistic world picture creating for a specific ethnos. Within the framework of our study, we've focused on the specific features of double adaptation in the cross-cultural translation, as the Ukrainian translator had on his disposal two working languages, Ukrainian and English, none of them being the language of the original text.

Results. We have concluded that most translation challenges are associated with the absence of the originally described situation in the experience of target linguistic community, namely of the objects and phenomena specific for the ethnos or country.

Conclusions. In translation, often due to the structural-systemic language or recipient-based conceptual-topical scope discrepancies, there is a differentiation of those portraits, either on the fragmentary or text-building levels. As a result, the foreign language speaker belonging to a different culture obtains a completely different stock of ethnocultural components, intended to

create his image of this or that culture underlying the fictional text or directly bringing it into being. The footnotes, descriptive translation and generalization, especially effective in rendering the microlocal realia words, create the ethnocultural portrait oriented towards the Ukrainian recipient.

Key words: nation's portrait, ethnocultural components, literary translation, source text, target text.

1. Вступ

Питання про те, чи може мова бути відображенням культури, посідає одне із центральних місць у лінгвістиці та перекладознавстві. Відповідь на нього залежить від того, як вирішується проблема здатності мови відбивати дійсність, частиною якої вона є. І саме ця відповідь відіграє вирішальну роль у перекладацькій практиці, де перекладачеві доводиться бути посередником між двома різними культурами, двома іноді несумісними світами. Мова кожного народу є живим організмом, нерозривно пов'язаним з історією, культурою та соціальним життям цього народу. Носії різних мов, спілкуючись, взаємодіють один з одним, передають культуру свого народу через мову, і ключовою ланкою міжмовного спілкування є перекладач.

Дослідження про тісний взаємозв'язок між культурою та мовою проводили, серед інших, В. Гюдикунст (Gudykunst, 1994), Е. Холл (Hall, 1976), Ю.Д. Левін (Res Traductonica, 2000) та ін. Зокрема, Едвард Т. Холл стверджував, що культура є комунікацією, а комунікація є культурою (Hall, 1976: 17). Етнокультурний мовленнєвий портрет формується шляхом селекції та лінгвокультурної інтерпретації окремих слів, розкриття їхніх культурних сенсів і маркувальних ознак (зокрема, у випадку ідіом або етнокультурем) (Hasanova, 2015: 161–162). Окремої, дуже важливої ролі етнокультурний портрет набуває в перекладі, де він є одночасно текстоформуєчим елементом цільової версії літературного твору й об'єктом зіставних перекладознавчих досліджень, які виявляють подібність (еквівалентність) та ідіосинкретичність джерельного і цільового портретів, увиразнених відповідними текстами (Kireeva, 2017: 40–42).

Метою нашого дослідження вважаємо зіставлення етнокультурних портретів нації, що реалізують себе через подвійну ідіокультурну адаптацію в українському перекладі роману Стіґа Ларссона «Дівчина, що гралася з вогнем», а також відтворення шведських етноспецифічних концептів оригінального тексту засобами англійської та української мов.

Завдання дослідження охоплюють: розкриття особливостей взаємовпливу мови й культури народу на формування мовної картини світу етносу, порівняння способів відтворення шведських етноспецифічних концептів в англійському й українському перекладах роману Стіґа Ларссона «Дівчина, що гралася з вогнем».

Предметом нашого дослідження є відтворення етноспецифічних компонентів національного портрету, відзеркаленого в художньому тексті.

Об'єктом дослідження є особливості відтворення шведських етнокультурних концептів роману Стіґа Ларссона «Дівчина, що гралася з вогнем» в українському та англійському перекладі.

Мета і завдання роботи визначили методи, необхідні для проведення нашого дослідження. Ми вдавалися як до методів теоретичного дослідження (опрацювання наявних теоретичних джерел), так і до методів емпіричного пізнання (практична частина дослідження, робота безпосередньо з текстами оригіналу та перекладів), а саме до порівняльного аналізу лексичних і граматичних особливостей порівнюваних мов (англійської та української) з метою визначення засобів відтворення етноспецифічних компонентів національного портрету в англійському та українському перекладі.

Матеріалом нашого дослідження є тексти англійського й українського перекладу, а також уривки оригіналу роману Стіґа Ларссона «Дівчина, що гралася з вогнем».

2. Засадничі принципи розпізнавання та відтворення етнокультурного портрету нації в джерельному тексті

Світ, у якому виникла мова, соціальна реальність, у якій вона існує, та суспільство, яке користується нею для спілкування, є неповторними. Тісне переплетіння мови та культури, їхню взаємодію і двосторонній вплив наочно продемонструвала С. Басснетт у такому порівнянні: «Мова – це серце в тілі культури, і саме їхня взаємодія забезпечує продовження життєвої енергії. Як хірург під час операції на серці не може не звертати увагу на весь організм, так і перекладач ризикує, коли працює з текстом ізольовано від культури, що його породила» (Bassnett, 2002: 10).

З дослідницького погляду, у вищенаведеній цитаті С. Басснетт застерігає перекладачів від нехтування етнокультурним портретом нації, який ми визначаємо як спосіб концептуалізації дійсності, що історично склався у свідомості джерельного або цільового мовного колективу і відображений у мові. Портрет нації є частково універсальним, частково національно специфічним, оскільки опредметнюється комплексом етнокультурних компонентів, виходячи з якого, носії різних мов можуть бачити національний портрет по-різному, крізь призму своїх мов.

Дослідження етнокультурного портрету вимагають долучення семіотики, адже його компонентами є мова, знак, символ, текст у множинних інтерпретаціях (Іваницька, 2015). Невипадковим є також перекладознавчий аспект таких студій, бо переклад – це втілення міжмовного і міжкультурного посередництва, а отже, й інтерсеміотичності (Пермінова, 2015). Найважливішою аксіологічною рисою етнокультурного портрету є його динамічність, тобто детермінованість сучасного стану минулим і відкритість майбутньому (Чередниченко, 2017). Із цього погляду, етнокультурний портрет – історично відкрита динамічна система, що включає історико-культурні, семіотичні й аксіологічні елементи. Для дослідження етнокультурного портрету джерелами інформації є культурні конотації лексичних одиниць, які складають об'єкт портретування.

Згідно із В.В. Кабакчі комплекс етнокультурних компонентів, що лежить в основі національного портрету, складається з поліонімів, ідіонімів і ксенонімів (Кабакчи, 2002: 418–419). Власне, найбільше розходження портретів ми спостерігаємо на рівні ксенонімів, тобто мовних одиниць, які використовуються у певній мові на позначення специфічних елементів зовнішніх культур. При відтворенні національного портрету перекладач абстрагується від власних, відповідних культурі, уявлень про цінності, спостерігає чужу культуру в її неповторності та порівняно із власною, використовує спостереження в певній комунікативній ситуації фрагменту художнього тексту. Перекладач виступає в ролі не тільки мовного експерта, але й фахівця із міжкультурної комунікації.

З іншого боку, можна стверджувати, що «ключові» компоненти національного портрету, які дають «ключ» до його розуміння, водночас важко перекладаються іншими мовами: перекладний еквівалент або відсутній взагалі, або такий еквівалент у принципі наявний, але він не містить саме тих компонентів значення, що є для цього компонента специфічними.

3. Причини та засоби подолання зіткнень етнокультурних портретів нації у джерельному і цільовому художньому тексті

Д. Кетфорд у праці «Лінгвістична теорія перекладу» стверджує, що «еквівалентність у перекладі повністю залежить від взаємозамінності елементів мови оригіналу і перекладу у певній ситуації». Він виокремлює два типи *неперекладності*: *лінгвістичну* та *культурну* (Catford, 1965: 93). Лінгвістична неперекладність виникає, коли у мові перекладу немає формально відповідних характеристик, тобто тоді, коли немає лексичного чи синтаксичного відповідника в мові перекладу для репрезентації відповідного елемента тексту оригіналу.

Твердження про те, що головним завданням перекладача є досягнення такого самого ефекту на цільову аудиторію мови перекладу, який вихідний текст мав на носіїв мови оригіналу, нашоухується на цілу низку аргументів, котрі доводять, що це є неможливим. Причинами цього є насамперед такі:

– **Схильність джерельної та цільової мов до утворення каламбурів**, ймовірність відтворення каламбурів у конкретній мовній парі:

<...> *it was easy to understand why **Bubanski** had been given the nickname Officer Bubble. His face looked like a bright red antiaircraft **balloon*** (Larsson, 2009: 585).

Зараз неважко було зрозуміти, чому колеги дали інспекторові прізвисько Констебль **Бубла**. Його обличчя нагадувало яскраво-червону надувну **кульку** (Ларссон, 2011: 667).

В українському перекладі незрозуміло, як прізвисько Бубланські пов'язане з кулею, тоді як в англійському іменник *bubble*, від якого і походить шведське прізвисько, розпізнається читачем як синонім до *balloon* і позначає «кулю».

– **Алюзії та посилання** на певні аспекти культури, відомі читачу оригіналу, але незрозумілі для читача перекладу, які не можуть справляти на реципієнтів однаковий ефект.

*“Stupid of me. You never joke about anything, **Mr. Spock**”* (Larsson, 2009: 134).

Яка ж я дурепа! Ти ж ніколи не жартуєш! (Ларссон, 2011: 154)

В. Верховень вилучає метафоричне звернення *Mr. Spock* (науковий радник планети Вулкан Спок є одним із головних образів у серіалі «Зоряний шлях»). Проте цей образ, хоча і є промовистим в англійському середовищі, для українського читача залишається майже невідомим.

<...> *it was more likely some private ironic reflection of Salander's – but where else should Kalle Blomkvist, nicknamed for an Astrid Lindgren character, look for her that at Pippi Longstocking's **Villa Villekulla**?* (Larsson, 2009: 656).

<...> *ім'я на дверях... швидше в цьому збігу виявилася іронія долі, але де ж, як не **тут**, було йому, Каллі Блумквісту, шукати Лісбет Саландер!* (Ларссон, 2011: 751)

В. Верховень залишає примітку: «Вілла, на якій мешкала Пеппі Довгапанчоха, називається «Віллекулла», що перекладається як «Вілла Шкереберть».

Як в українському, так і в англійському тексті згадується твір Астрід Ліндгрєн, проте алюзія на нього розкривається для цільового реципієнта різним чином, що свідчить про різний ступінь гнучкості усвідомлення відповідних компонентів національного портрету.

– Якщо автор тексту оригіналу намагався відтворити атмосферу **певного історичного періоду** або конкретного соціального контексту, то саме така атмосфера, культурна забарвленість стоїть для перекладача на першому місці. Він намагається якомога точніше передати як форму, так і зміст оригіналу, незважаючи на те, чи вдалося йому справити аналогічне враження на аудиторію (Newmark, 1981: 120).

Роман Стіга Ларссона насичений політичними та історичними реаліями, відображеними як в англійському, так і в українському текстах, причому необхідно зазначити, що кількість і обсяг розгорнутих пояснень (як безпосередньо у тексті, так і в примітках) в українському й англійському перекладах у різних фрагментах тексту відрізняються.

*During the **rampage of the “Laser Man” sniper in the early nineties*** (Larsson, 2009: 358).

На початку 1990-х він був одним із ключових гравців (Ларссон, 2011: 409).

В. Верховень вилучає фрагмент про **the rampage of the “Laser Man” sniper**, уникаючи необхідності давати розгорнуте пояснення, на кшталт: «Джон Вольфганг Аусоніус, відомий як Лазермен, засуджений за численні вбивства та банківські пограбування. Він спочатку застосовував зброю з лазерним прицілом, звідки й прізвисько «Чоловік-лазер».

4. Стратегії й тактики формування етнокультурного портрету нації в цільовому тексті

Дві мови, враховуючи як їхні базові характеристики (мови як такої), так і соціальні розбіжності (діалект, соціолект, регістр комунікації тощо), мають різні лексичні, граматичні та звукові системи та по-різному інтерпретують

певні фізичні предмети й абстрактні концепти. Те саме стосується і формування національного портрету, що так чи інакше просочується в переклад художнього твору. Наприклад, В. Верховень запроваджує в цільовий текст концепт «фрикадельки», який у свідомості пересічного українця асоціюється зі шведською кухнею: *cinnamon rolls* (Larsson, 2009: 84) – *заморожені фрикадельки* (Ларссон, 2011: 93).

Через етноспецифічний характер аксіологічних елементів перекладач та автор тексту оригіналу нерідко надають одним і тим самим словам різного значення. Часто перекладач може вбачати символізм у тих виразах, в які автор насправді вклав реалістичне значення (Newmark, 1981: 7–8).

What's new is that we have met and talked with a dozen girls. Most of them are fifteen to twenty years old (Larsson, 2009: 102).

Нове тут те, що ми зустрілися і поговорили з десятком дівчат тину «Лілея назавжди» (Ларссон, 2011: 114).

В. Верховень пояснює у примітці: «Лілея назавжди» – назва фільму режисера Мудіссона. Сюжет фільму розповідає про неповнолітніх дівчат, які надавали секс-послуги». Таким чином, імпліцитна інформація в обох різномовних версіях твору підноситься перекладачами на поверхню по-різному: Редж Кіланд сподівається, що реципієнти усотають необхідний натяк із контексту, а В. Верховень підштовхує їх до відповідного усвідомлення алюзією на кінематографічний твір, породжений відповідною культурою, а потім для певності додає до тексту виноски.

Окремо необхідно згадати зумисне чи спонтанне зруйнування національного портрету оригіналу шляхом запровадження компонентів портрету іншої нації:

Some lecherous rock-star type on the hunt for a nice lay (Larsson 2009: 51).

...буцімто я старіючий ловелас, такий собі Мік Джаггер, що гаяється за молоденькими (Ларссон, 2011: 58).

У наведеному прикладі мусимо зауважити своєрідну культурну трансплантацію, до якої вдався В. Верховень з очевидною метою викликати емоційну реакцію в українськомовного реципієнта.

Ефективне мовне посередництво є неможливим без наявності багатих фонових знань, і, відповідно, проблема культурної неперекладності зводиться до проблеми компенсації перекладачем певних знань, наявних у культурі мови оригіналу, але відсутніх у цільовій аудиторії мови перекладу. Науковці Ю. Сорокін та І. Марковіна запроваджують поняття **ідіокультурної адаптації**, тобто наявності чи відсутності лакун у тому чи іншому тексті, що свідчить про успішність чи неуспішність його натуралізації в певному культурному контексті (Сорокін, Марковіна, 1983: 35–52).

Ідіокультурна адаптація є чи не найбільш оптимальним методом наближення національного портрету перекладу до того, що був властивий оригіналові. Її можна зробити важелем політичної маніпуляції, зброєю для утвердження культурної переваги певної нації над іншою: *Channel Islands* (Larsson, 2009: 377) – *острови у Ла-Манші* (Ларссон, 2011: 430). З наведеного фрагменту одразу зрозуміло, з перспективи якої культури перекладач бачить і описує цю ситуацію.

5. Висновки

Розглянувши питання взаємовпливу мови та культури народу, ми дійшли таких висновків:

1) Мова є дзеркалом культури, в якому відображається не тільки реальний світ, що оточує людину, але й суспільна самосвідомість народу, його менталітет, національний характер; усі ці компоненти становлять національний портрет із його етнокультурними рисами. Культура, у свою чергу, визначає план змісту знакової системи мови.

2) Для того, щоб дібрати оптимальну стратегію відтворення національного портрету, перекладач має обов'язково врахувати низку факторів, а саме: значимість реалії у контексті, особливості мов оригіналу та перекладу, характеристики цільової аудиторії та ін. Ми дослідили подвійну ідіокультурну адаптацію одного й того самого національного портрету в перекладі англійською та українською мовами, тому що текстом оригіналу для перекладу українською мовою був англійський текст, який вже сам по собі є перекладом оригінального твору шведською мовою, котра не є робочою для українського перекладача.

3) Ми з'ясували, що найбільші труднощі у відтворенні національного портрету чи його етнокультурних компонентів виникають тоді, коли сама ситуація, яка описується в тексті вихідної мови, відсутня у досвіді мовного колективу – носія цільової мови. На противагу авторові англійської версії цільового твору, В. Верховень вдається до значно розгорнутішого, орієнтованого на цільового українського читача, перекладу, надаючи перевагу приміткам, описовому перекладу й узагальненням, що є особливо доцільним у випадках мікролокальних реалій, тоді як Редж Кіланд переважно орієнтується на вихідний матеріал, залишаючи без пояснень етнокультурні компоненти місцевого значення.

Наведені спостереження і результати можуть слугувати теоретико-методологічним підґрунтям та ілюстративним матеріалом при викладанні у вищій школі курсів із теорії та практики перекладу, жанрових теорій перекладу, історії перекладу, порівняльної лексикології / стилістики англійської та української мов, спецкурсів із лінгвістичної естетики тощо.

Література:

1. Іваницька М. Особистість перекладача в українсько-німецьких літературних взаєминах. Чернівці : Книги – XXI, 2015. 607 с.
2. Кабакчи В.В. Англо-английский словарь русской культурной терминологии. Санкт-Петербург : Союз, 2002. 490 с.
3. Ларссон, Стіг. Дівчина, що гралася з вогнем / пер. В. Верховня. Харків : Фоліо, 2011. 829 с.

4. Пермінова А.В. Перекладацька рецепція сучасної американської поезії. Київ : Вид. дім Дмитра Бурого, 2015. 350 с.
5. Сорокин Ю.А., Марковина И.Ю. Опыт систематизации лингвистических и культурологических лакун: Методологические и методические аспекты. *Лексические единицы и организация структуры литературного текста* : сборник научных трудов. Москва : Наука, 1983. С. 35–52.
6. Чередниченко О.І. Переклад-Культура-Ідентичність. Київ : Видавець Заславський О.Ю., 2017. 224 с.
7. Bassnett S. Translation Studies. London and New York : Routledge, 2002. 270 с.
8. Catford J.C. A Linguistic Theory of Translation, London : Oxford University Press, 1965. 290 с.
9. Gudykunst W.B. Bridging differences. Effective Intergroup Communication. London : Sage publications, 1994. 320 с.
10. Hall E. Beyond Culture. New York: Doubleday, 1976. 219 с.
11. Hasanova S. Linguo-Cultural Aspect of Interrelation of Language and Culture. *International Journal of English Linguistics*. 2015. № 4 (6). С. 160–166.
12. Kireeva, I. Linguocultural Specifics of the Language Picture of the World. *Russian Linguistic Bulletin*. 2017. № 3 (11). С. 40–42.
13. Larsson, Stieg. The Girl who played with fire. Vintage Crime / Black Lizard. Vintage Books, A Division of Random House, Inc. New York, 2009. 742 p. (Translated from the Swedish by Reg Keeland). Originally published: Stockholm : Norstedts, 2006.
14. Newmark P. Approaches to Translation. Oxford : Pergamon Press, 1981. 210 p.
15. Res Traductonica: Перевод и сравнительное изучение литератур. К восьмидесятилетию Ю.Д. Левина / отв. ред. В.Е. Багно. Санкт-Петербург : Наука, 2000. 362 с.

References:

1. Ivanytska, M. (2015) Osobystist' perekladacha v ukraïns'ko-nimets'kikh literaturnykh vzayeminakh [Translator's individuality in the Ukrainian-German literary relations]. Chernivtsi: Knyhy – XXI. [in Ukrainian]
2. Kabakchi, V.V. (2002) Anglo-angliyskiy slovar' russkoy kul'turnoy terminologii [English-English dictionary of Russian cultural terminology]. Saint Petersburg: Soyuz. [in Russian]
3. Larsson, S. (2011) Divchyna, shcho hralasya z vohnem [The girl who played with fire] (Translated by V. Verkhovnia). Kharkiv: Folio. [in Ukrainian]
4. Perminova, A. (2015) Perekladatska retseptsiya suchasnoyi amerykans'koyi poeziyi [Translatorial reception of the modern American poetry]. Kyiv: Vyd. dim Dmytra Buraho. [in Ukrainian]
5. Sorokin, Yu.A., Markovina, I.Yu. (1983) Opyt sistematizatsii lingvisticheskikh i kul'turologicheskikh lakun: Metodologicheskiye i metodicheskiye aspekty [Experience of systematization of linguistic and cultural lacunae: Methodological and methodical aspects]. *Leksicheskiye yedynitsy i organizatsiya struktury literaturnogo teksta*: Sb. nauch. trudov, pp. 35–52. [in Russian]
6. Cherednychenko, O. (2017) Pereklad-Kultura-Identychnist [Translation-Culture-Identity]. Kyiv: Vydavets Zaslavsky O.Yu. [in Ukrainian]
7. Bassnett, S. (2002) Translation Studies. London and New York: Routledge.
8. Catford, J.C. (1965) A Linguistic Theory of Translation, London: Oxford University Press.
9. Gudykunst, W.B. (1994). Bridging differences. Effective Intergroup Communication. London: Sage publications.
10. Hall, E. (1976) Beyond Culture. New York: Doubleday.
11. Hasanova, S. (2015) Linguo-Cultural Aspect of Interrelation of Language and Culture. *International Journal of English Linguistics*. 4 (6), pp. 160–166.
12. Kireeva, I. (2017). Linguocultural Specifics of the Language Picture of the World. *Russian Linguistic Bulletin*. 3 (11), pp. 40–42.
13. Larsson, S. (2009) The Girl who played with fire (Translated from the Swedish by Reg Keeland). Vintage Crime / Black Lizard. Vintage Books, A Division of Random House, Inc. New York.
14. Newmark, P. (1981) Approaches to Translation. Oxford: Pergamon Press.
15. Res Traductonica: Perevod i sravnitel'noye izucheniye literatur. K vos'midesyatiletiyu Yu.D. Levina [Translation and comparative study of literature. For the 80th anniversary of Yu.D. Lyevin] (2000) Ed. V.Ye. Bagno. Sankt-Peterburg: Nauka.

Стаття надійшла до редакції 23.06.2020
The article was received June 23, 2020